

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 10Co/7/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8704116982
Dátum vydania rozhodnutia: 06. 10. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marek Kohút
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8704116982.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Mareka Kohúta a sudcov JUDr. Jozefa Angeloviča a JUDr. Anny Ilčinovej, v spore žalobkyne: F. A., S.. XX.X.XXXX, M. XXX XX Ž. XX, zastúpenej JUDr. Miroslavou Slovinskou, advokátkou, so sídlom Štefánikovo námestie 13, 052 01 Spišská Nová Ves, IČO: 42319617, proti žalovaným: 1/ R. X., S.. X.X.XXXX, M. V. XX/XX, XXX XX M. - R., zastúpenému JUDr. Tiborom Bašistom, advokátom, so sídlom Štefánikova 8, 058 01 Poprad, IČO: 35507128, 2/ E. Q., S.. XX.X.XXXX, M. X. XXXX/XX, XXX XX M., zastúpenému: Advokátska kancelária JUDr. Oľga Rosulegová, s.r.o., so sídlom Hrabový chodník 4, 831 01 Bratislava - mestská časť Nové Mesto, IČO: 51 247 798, o zaplatenie 95.598,49 eur, o odvolaniach žalobkyne a žalovaného 1/ proti rozsudku Okresného súdu Poprad č.k. 18C/74/2004-298 z 28.11.2019, takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. o uložení povinnosti žalovaným platiť žalobkyni.

V zostávajúcej časti výrokov II., ktorým súd prvej inštancie v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a výrok III. o náhrade trov konania ruší rozsudok a v tejto časti vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zaviazal žalovaných 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyni 12.746,48 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Vyslovil, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania.

2. Vychádzal zo zistenia, že žalobkyňa žalobou zo dňa 7.7.2004 žiadala, aby súd zaviazal žalovaných spoločne a nerozdielne na zaplatenie 47.799,24 eur s 13 % p.a. úrokom z omeškania dôvodiac, že dňa 29.12.1999 bol spáchaný trestný čin, kde sa viedlo konanie na OS Poprad č. k. 6T/63/00 a v dôsledku tejto skutočnosti došlo k psychickej traume, následkom ktorej nastal rozvoj duševnej poruchy. Trvalé poškodenie zdravia bolo ohodnotené na 800 bodov v zmysle vyhlášky č. 32/1963 Zb. a 1 bod mal hodnotu 30,- Sk (0,996 eur) a vznikol nárok na náhradu škody za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 60-násobku uvedenej sumy. Žalobkyňa pripojila k žalobe lekársku správu, posudok o bolestnom a sťažení spoločenského uplatnenia. Žalobkyňa si uplatnila bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia v dôsledku spáchania trestného činu žalovanými, ktorí boli právoplatne odsúdení na základe rozhodnutia OS Poprad č. k. 6T/63/2000, v spojení s rozsudkom KS Prešov č. k. 1To/23/2014, ktoré nadobudlo právoplatnosť 23.9.2015, pričom bolo stanovené posudkom o bolestnom a sťažení spoločenského uplatnenia zo dňa 25.6.2004 800 bodov. Žalobkyňa si uplatnila zvýšenie za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia v rozsahu 60-násobku. Uznesením OS Poprad č. k. 18C/74/2004-130 zo dňa 11.6.2018 súd pripustil zmenu petitu žaloby v znení: žalovaní v 1. a 2. rade sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyni sumu 95.598,49 eur. Žalovaní nesúhlasili s uplatnenou výškou a s dôvodmi zvýšenia odškodnenia za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia a bola vznesená námietka premlčania čo do sumy 47 799,25 eur. Súd prvej inštancie žalobu vyhodnotil ako čiastočne

dôvodnú a opodstatnenú a pri určovaní výšky náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia vychádzal zo znenia vyhlášky č. 32/1965 Zb., platnej v čase vzniku nároku. Pri určovaní rozsahu poškodenia mal súd za to, že prináleží žalobkyni na základe ohodnotenia 800 bodov x 60,- Sk (1,99 eur) suma vo výške 1.593,31 eur, čo nenamietali ani žalovaní. Čo sa týka zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, súd sa zaoberal primeranosťou výšky vzhľadom na námietky žalovaných a na vznesenú námietku premlčania. Pre prípad pri posudzovaní otázky, či ide o prípad hodný osobitného zreteľa, súd považoval za spravodlivé priznať nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia v rozsahu 7-násobku, pričom prihliadol na princíp proporcionality. Na základe skutkového stavu súd dospel k záveru, keďže k udalosti došlo vo veku žalobkyne 21 rokov a žalobkyňa trpí postraumatickou stresovou poruchou a trvalou poruchou osobnosti aj v dôsledku prežitých zážitkov, a nie je predpoklad, že sa jej psychický zdravotný stav zlepší, a je poberateľkou invalidného dôchodku a teda je tu dôvod na priznanie zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, avšak súd považoval za primerané vzhľadom na skutočnosť, že žalobkyňa má aj iné zdravotné problémy a udalosti v rodine a v živote môžu ovplyvňovať jej zdravotný stav, pričom z výpovede svedkov bolo zrejmé, že žalobkyňa príležitostne pracuje, je schopná zvládnuť sama návštevu lekára a je svojprávná a je schopná zvládnuť každodenné činnosti. Súd považoval za primerané priznanie odškodnenia vo výške 7-násobku, zodpovedajúcemu počtu bodov určených posudkom, a preto v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Čo sa týka vznesenej námietky premlčania, ktorá bola vznesená po podaní návrhu na zmenu petitu žaloby a týkalo sa to sumy po zmene petitu žaloby vo výške 47.799,25 eur, súd sa touto námietkou nezaoberal, vzhľadom na uplatnenú sumu v samotnej žalobe a priznanej sume rozhodnutím súdu, keďže samotný žalobný nárok nie je premlčaný.

3. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 2 CSP vzhľadom na čiastočný úspech strán sporu.

4. Proti rozsudku v zákonnej lehote podala odvolanie žalobkyňa a navrhla, aby odvolací súd rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

5. Odvolanie podala z dôvodov, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 365 ods. 1 písm. d/ CSP), súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f/ CSP) a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h/ CSP).

6. Namietala, že súd pochybil vo vykonanom dokazovaní, keď vykonal nezákonne získaný dôkaz bez splnenia predpokladu uvedeného v čl. 16 ods. 2 CSP, a to správu z detektívnej informačnej služby. Žalobkyňa poukázala na nezákonnosť tohto dôkazu, nakoľko tento bol získaný porušením jej osobnostných práv, a teda v rozpore so zákonom, Ústavou SR a medzinárodnými dohovormi upravujúcimi základné ľudské práva a slobody. Dôkaz získaný v rozpore s § 12 ods. 1 Občianskeho zákonníka nemožno považovať za získaný v súlade so zákonom, preto takýto dôkaz nemožno použiť v súdnom konaní. Správa detektívnej služby vykonaná ako dôkaz v konaní mala resp. mohla mať vplyv na rozhodnutie súdu, teda mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

7. Žalobkyňa ďalej namietala, že rozhodnutie súdu prvej inštancie nerešpektuje princíp proporcionality. Súd priznaním nároku na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia v rozsahu 7-násobku sumy, ktorá žalobkyni prináleží na základe bodového ohodnotenia poškodenia zdravia značne podhodnotil sťaženie spoločenského uplatnenia žalobkyne. Súd nesprávne posúdil závažnosť spôsobenej škody a možnosti jej eliminácie. Poukázala na výpoveď svedka X.. V., ktorý sa vyjadril, že u žalobkyne nikdy nedôjde k remisii, t.j. bezpríznakového stavu. Tento stav za posledné 2 roky nikdy nedosiahla a nie je ani predpoklad, že ho dosiahne v budúcnosti. Odôvodnenie záverov súdu o správnom uplatnení princípu proporcionality je nesprávne. Skutočnosť, že žalobkyňa je schopná zvládnuť každodenné činnosti, príležitostne si privyrobiť, sama zvládnuť návštevu lekára a je svojprávná, nemôžu byť vyhodnotené na jej škodu resp. v jej neprospech. Navyše záver súdu o tom, že žalobkyňa príležitostne pracuje, v konaní nebol preukázaný.

8. V súvislosti s odkazom súdu prvej inštancie na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/146/2011 a rozhodnutie Okresného súdu Poprad sp. zn. 11C/226/2011 žalobkyňa uviedla, že rozhodnutie Okresného súdu Poprad nebolo možné z voľne prístupných zdrojov vyhľadať, keď toto rozhodnutie nie je zverejnené ani na internetovej stránke Okresného súdu Poprad. V súvislosti s

poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/146/2011 uviedla, že toto rozhodnutie na daný prípad nie je aplikovateľné.

9. Súd prvej inštancie správne posúdil rozsah poškodenia zdravia žalobkyne, ktorému prináleží suma 1.593,31 eur. Správne taktiež vyhodnotil, že ide o prípad hodný osobitného zreteľa v zmysle § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1995 Zb. o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia. Na základe vykonaných dôkazov však dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a tieto absolútne nesprávne vyhodnotil pri priznaní odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia, keď nesprávne aplikoval princíp proporcionality k závažnosti konania žalovaných a jeho negatívnym dopadom na život žalobkyne. Dôsledky ich konania majú trvalý charakter, bez možnosti nápravy, ba čo i len možnosti určitého zlepšenia.

10. V konaní boli dostatočne preukázané fatálne dôsledky konania žalovaných na život žalobkyne. Trestný čin bol na žalobkyňu spáchaný v čase kedy mala len 21 rokov. V dôsledku tohto trestného činu si nemôže založiť rodinu a vybudovať si plnohodnotný vzťah s iným mužom. V tomto smere je ukrátená aj o možnosť stať sa matkou. Trestný čin mal výrazné následky aj pre jej rodinu, keďže žalobkyňa potrebuje dohľad, aj s prihliadnutím na v minulosti uskutočnené pokusy o samovraždu. Možnosť zamestnania žalobkyne je v podstate vylúčená, keďže dokáže zvládať len veľmi jednoduché práce kvôli zníženej tolerancii na záťaž. Všetky tieto skutočnosti súd pri určovaní výšky odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia žalobkyne nesprávne posúdil, pričom bral do úvahy aj nezákonne získaný dôkaz, čo malo za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

11. Proti rozsudku v jeho vyhovujúcej časti vrátane výroku o trovách konania v zákonnej lehote podal odvolanie žalovaný 1/ a navrhol, aby odvolací súd rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, alternatívne, aby ho zmenil tak, že žalobu ako nedôvodnú zamietne.

12. Odvolanie podal z dôvodov, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f/ CSP) a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h/ CSP).

13. Namietal, že žalobkyňa neunesla dôkazné bremeno, že v súvislosti s konaním žalovaných jej vznikli zdravotné problémy. Naopak v konaní bolo na základe správy detektívnej služby preukázané, že žalobkyňa žije normálnym životom, je zamestnaná, pracuje, je veselej a spoločenskej povahy. To všetko je v hrubom rozpore s tým, čo tvrdí v podanej žalobe. Na preukázanie svojich tvrdení nenavrhol vykonať žiadne dôkazy, ani nepreukázala, že konanie žalovaných malo príčinnú súvislosť s tým, že si nezaložila rodinu, nemá deti alebo nežije spoločenským životom.

14. K odvolaniu žalovaného 1/ žalobkyňa uviedla, že z vykonaných dôkazov niet žiadnych pochybností o tom, že za poškodenie zdravia žalobkyne sú zodpovední žalovaní 1/ a 2/. Rovnako niet akýchkoľvek pochybností o tom, že medzi konaním žalovaných a poškodením zdravia žalobkyne je priama príčinná súvislosť. Zotrvála na názore, že správa detektívnej služby je nezákonný dôkaz ako celok a súd prvej inštancie naň nemal prihliadať. Ide o dôkaz, ktorý bol vyhotovený na objednávku jedného zo žalovaných a jeho jediným cieľom je zavádzať súd účelovými a skreslenými informáciami o žalobkyňu a túto vykresliť v negatívnom svetle. Tvrdenia v ňom obsiahnuté nie sú nijak podporne podložené inými dôkazmi. K tvrdeniu žalovaného 1/, že žalobkyňa žije normálnym životom uviedla, že život žalobkyne je v dôsledku protiprávneho konania žalovaných fatálne poznačený, a to v takej miere, že o normálnom živote nemôže byť ani reč. Žalobkyňa sa nikdy nezbaví poškodenia jej psychického zdravia a jej stav sa nikdy nezlepší. Úvahy žalovaného 1/ o tom, že žalobkyňa je zamestnaná resp. že pracuje, zostali v priebehu konania absolútne nepreukázané. Žalovaný 1/ nepredložil jediný relevantný zákonný dôkaz o akomkoľvek zamestnaní žalobkyne, pričom svedkyňa W. Š. a F. V. zhodne uviedli, že žalobkyňa u nich pracovala v pomerne dávnej minulosti cca 10 rokov dozadu. Konštatovania žalovaného 1/ sú účelové a zavádzajúce.

15. K odvolaniu žalobkyne žalovaný 1/ uviedol, že skutočnosti tam uvedené sú vo vzťahu k predmetu konania a napadnutému rozsudku právne irelevantné, pričom iba opakujú jej vyjadrenia prednesené pred súdom prvej inštancie. Zotrvál na tom, že v konaní nebolo preukázané, že v súvislosti s konaním žalovaných vznikli zdravotné problémy žalobkyne, pričom bolo preukázané, že žalobkyňa žije

normálnym životom, pracuje, je spoločenskej povahy, čo je v hrubom rozpore s tým, čo bolo tvrdené ako v žalobe, tak aj v jej odvolaní.

16. K odvolaniu žalobkyne sa vyjadril aj žalovaný 2/ a navrhol rozsudok ako vecne správny potvrdiť. Konštatoval, že pri rozhodovaní o zvýšení náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia súd zohľadňuje jednak tie stránky, ktoré sú spoločné pre život všetkých ľudí (možnosť vykonávať bežné životné úkony, postarať sa o svoju hygienu, stravovanie, obliekať sa, žiť prípadne rodinným životom, realizovať sa v partnerskom vzťahu, mať deti), jednak tie stránky, ktoré sú osobitné u každého jednotlivca zvlášť vzhľadom na jeho spoločenské dovtedajšie pôsobenie (stupeň jeho angažovanosti v najrozmanitejších sférach spoločenského života, za ktoré už doterajšia súdna prax považuje napríklad oblasť kultúry, športu, umenia, politiky, vedy). Jednotiacim hľadiskom pri určovaní adekvátneho zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia je, aby obe tieto stránky boli zohľadnené tak, že ich vzájomná jednota vyjadrí primeranosť priznanej náhrady vo vzťahu k povahe následkov poškodenia zdravia. V prípade niektorého poškodeného je v praxi opodstatnené klásť dôraz na prvú z uvedených stránok, v prípade iného poškodeného (naopak) na druhú spomenutú stránku; rozhodujúcou však zostáva ich jednota. Žalobkyňa je síce na invalidnom dôchodku, avšak invalidita skutočne nevyjadruje stupeň angažovania sa v spoločnosti pred poškodením jej zdravia. Žiadne zo skutkových tvrdení žalobkyne, ktorými dôvodí opodstatnenosť 60 násobku, či v ústnom prednese alebo v písomnom nie sú v tomto súdnom spore preukázané zo strany žalobkyne, ktorá nesie dôkazné bremeno. Žalobkyňa na preukázanie svojich skutkových tvrdení ani nenavrhol vykonať žiadne ďalšie relevantné dôkazy, a teda nepreukázala skutkové tvrdenia ňou tvrdené, okrem iného to, že v príčinnej súvislosti s konaním žalovaných nemá žiadny stabilný vzťah, nezaložila si rodinu, nemá dieťa, bojí sa chodiť do spoločnosti, nežije vôbec spoločenským životom atď. Ošetrojúci psychiater vychádzal výhradne z tvrdení uvedených žalobkyňou. Skutkové tvrdenia žalobkyne, v kontexte jej ošetrojúceho lekára X.. V., sú v rozpore s jej reálnym spôsobom života, kedy žalobkyňa príležitostne pracuje, stará sa o susednú chatu ako aj vykonáva masérsku činnosť po absolvovaní masérskeho kurzu v penzióne U., zároveň vykonáva masérsku činnosť aj doma v Ž. spolu s inou pracovnou činnosťou. Predmetná objednávka o poskytnutí detektívnych služieb a následný postup boli v súlade s príslušným zákonom, ako aj v súlade s ustanoveniami Občianskeho zákonníka. K nezákonnému zásahu do osobnostných práv tak nedošlo. Uviedol, že predmetná kancelária spĺňa všetky zákonné predpoklady na výkon detektívnej služby.

17. Na vyjadrenia žalovaných 1/ a 2/ reagovala žalobkyňa vyjadrením z 20.2.2020, v ktorom okrem iného uviedla, že žalovaný 2/ vedome opomína iné skutočnosti, ktoré žalobkyňa v priebehu konania uvádzala, napr. že k poškodeniu jej zdravia došlo v čase keď mala 21 rokov resp. zdravotný stav žalobkyne, ktorý je viacerými vykonanými dôkazmi preukázaný ako nezvratný a poškodením zdravia bude žalobkyňa trpieť po zvyšok života. Ide o skutočnosti, ktoré boli v konaní relevantne preukázané, a ktoré odôvodňujú zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia na žalobkyňou požadovaný rozsah. Nie je pravdou, že by žalobkyňa na preukázanie svojich tvrdení nenavrhol vykonať žiadne relevantné dôkazy. Bola to práve ona, ktorá súdu aktívne predkladala dôkazy (napr. aktuálne lekárske správy a iné listinné dôkazy, čestné vyhlásenia, návrh na vypočutie ošetrojúceho psychiatra, príslušnú judikatúru a pod.). Žalovaní ako jediný dôkaz predložili nezákonnú správu detektívnej kancelárie, vyhotovenú na objednávku, bez akejkoľvek relevancie, či akýchkoľvek podporných dôkazov k tvrdeniam v nej obsiahnutých. I napriek tomu, že žalovaní žiadnym relevantným spôsobom nepreukázali, že by žalobkyňa skutočne pracovala, vo svojich vyjadreniach si dovoľujú tvrdiť, že žalobkyňa vedie „normálny“ život, absolvovala masérsky kurz, vykonáva masérsku činnosť, ba dokonca aj spolu s inou pracovnou činnosťou. Tieto tvrdenia nevyplývajú zo žiadneho zákonného dôkazu, ktorý je súčasťou súdneho spisu. Žalobkyňa odmietla tvrdenie žalovaného 2/, že poskytnutie detektívnej služby a následný postup boli v súlade s príslušným zákonom a ustanoveniami Občianskeho zákonníka.

18. Odvolací súd prejednal vec podľa § 378 ods. 1 CSP a nasl., a to bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a zistil, že dôvodné je len odvolanie žalobkyne v dôsledku čoho bolo potrebné rozsudok vo výroku, ktorým súd prvej inštancie v prevyšujúcej časti žalobu zamietol, vrátane závislého výroku o trovách konania zrušiť a v rozsahu tohto zrušenia vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

19. V konaní bolo nepochybne preukázané, že žalobkyňa si uplatnila bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia v dôsledku spáchania trestného činu na nej žalovanými 1/ a 2/, ktorí boli právoplatne odsúdení na základe rozhodnutia Okresného súdu Poprad v konaní vedenom pod sp. zn. 6T/63/2000,

v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove v konaní sp. zn. 1To/23/2014, ktoré nadobudlo právoplatnosť 23.9.2015. Poškodenie zdravia žalobkyne bolo ohodnotené na 800 bodov. Žalobkyňa si uplatnila zvýšenie odškodnenia za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia v rozsahu 60-násobku.

20. Podľa § 1 vyhlášky č. 32/1965 Zb. o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia (ďalej len „vyhlášky“), bolesti a sťaženie spoločenského uplatnenia spôsobené úrazom, chorobou z povolania alebo iným poškodením na zdraví sa odškodňujú jednorazovo.

21. Podľa § 2 ods. 1 vyhlášky, odškodnenie za bolesť sa poskytuje za bolesti spôsobené poškodením na zdraví, jeho liečením alebo odstraňovaním jeho následkov, a to podľa zásad a sadzieb ustanovených v prílohe tejto vyhlášky. Odškodnenie za bolesť musí byť primerané povahe poškodenia na zdraví a priebehu liečenia.

22. Podľa § 4 ods. 1 vyhlášky, sťaženie spoločenského uplatnenia sa odškodňuje, ak poškodenie na zdraví má preukázateľne nepriaznivé dôsledky pre životné úkony poškodeného, pre uspokojovanie jeho životných a spoločenských potrieb alebo pre plnenie jeho spoločenských úloh (ďalej len „následky“). Odškodnenie za sťaženie spoločenského uplatnenia musí byť primerané povahe následkov a ich predpokladanému vývoju, a to v rozsahu, v akom sú obmedzené možnosti poškodeného uplatniť sa v živote a spoločnosti.

23. Podľa § 6 ods. 1 vyhlášky, pri odškodňovaní sťaženia spoločenského uplatnenia sa vychádza zo základného počtu bodov, ktorým bolo toto sťaženie ohodnotené v lekárskom posudku.

24. Podľa § 6 ods. 2 vyhlášky, suma zodpovedajúca základnému počtu bodov zistenému lekárom sa primerane zvýši až na dvojnásobok podľa predpokladov, ktoré poškodený vo veku, v ktorom bol poškodený na zdraví, mal pre uplatnenie v živote a v spoločnosti a ktoré sú v dôsledku poškodenia obmedzené alebo stratené. Týmto predpokladmi sa rozumie najmä možnosť uplatniť sa v rodinnom, politickom, kultúrnom a športovom živote a možnosť voľby povolania a ďalšieho sebavzdelávania; pritom sa prihliada na to, či ide o muža alebo ženu a pri odstrániteľnosti trvalých následkov aj na upozornenie lekára podľa § 10.

25. Podľa § 7 ods. 1 vyhlášky, výška odškodnenia za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia sa určuje sumou 60,- Sk za jeden bod.

26. Podľa § 7 ods. 2 vyhlášky, celková výška odškodnenia za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia z jedného poškodenia na zdraví nesmie presiahnuť sumu 240.000,- Sk; z toho odškodnenie za bolesť nesmie presiahnuť sumu 72.000,- Sk.

27. Podľa § 7 ods. 3 vyhlášky, v prípadoch hodných osobitného zreteľa môže súd odškodnenie za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia primerane zvýšiť, a to i nad sumu ustanovenú v odsekoch 1 a 2.

28. Podľa § 11 vyhlášky č. 437/2004 o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia, na bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia v dôsledku úrazu a iného poškodenia na zdraví, ktoré bolo spôsobené pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona, a ak ide o chorobu z povolania z takej choroby, ktorá bola zistená pred týmto dňom, sa vzťahujú doterajšie predpisy. Na nároky poškodených uplatnených na súde podľa doterajších predpisov sa nevzťahuje § 6 ods. 3.

29. Pri určovaní výšky náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v preskúmvanej veci treba vychádzať z právneho predpisu, ktorým je vyhláška č. 32/1965 Zb. o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia v znení platnom v čase vzniku nároku (ďalej len „vyhláška č. 32/1965 Zb.“). Tento právny predpis v § 7 ods. 1 určil výšku odškodnenia za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia za jeden bod (60,- Sk v čase vzniku škody) a v § 7 ods. 2 maximálnu výšku celkového odškodnenia (240.000,- Sk). V ustanovení § 7 ods. 3 umožnil súdu v prípadoch hodných osobitného zreteľa odškodnenie za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia primerane zvýšiť i nad sumu stanovenú v odsekoch 1 a 2.

30. Správna interpretácia § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 z hľadiska vymedzenia prípadov hodných osobitného zreteľa závisí od okolností konkrétneho prípadu, pričom významným kritériom je závažnosť

spôsobenej škody a možnosti jej eliminácie. Pri určovaní rozsahu odškodnenia má súd možnosť podľa svojej úvahy posúdiť, aké zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia je v posudzovanej veci primerané. S prihliadnutím na konkrétne okolnosti môže byť primerané aj niekoľkonásobné zvýšenie tohto odškodnenia. Pri posudzovaní otázky, či ide o prípad hodný osobitného zreteľa a určovaní rozsahu odškodnenia súd musí dbať na to, aby jeho rozhodnutie bolo ako celok spravodlivé. Za spravodlivé rozhodnutie o nároku na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia treba považovať také, ktoré rešpektuje jeden zo základných princípov právneho štátu, a to princíp proporcionality. Tento princíp vyžaduje, aby medzi priznanou výškou náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, založenou na objektívnych a rozumných dôvodoch, a spôsobenou škodou existoval vzťah primeranosti.

31. V prejednávanej veci bolo vyriešenie otázky existencie dôvodov hodných osobitného zreteľa pre zvýšenie odškodnenia za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia žalobkyne súdom prvej inštancie správne. Odvolací súd poukazujúc na skutkový stav zistený súdom prvej inštancie, od ktorého sa neodklonil, správne dospel k záveru, že v danej veci ide o prípad hodný osobitného zreteľa, keďže k udalosti došlo vo veku žalobkyne 21 rokov a žalobkyňa trpí postraumatickou stresovou poruchou a trvalou poruchou osobnosti aj v dôsledku prežitých zážitkov, a nie je predpoklad, že sa jej psychický zdravotný stav zlepší, a v dôsledku tejto udalosti bola podstatne obmedzená možnosť jej uplatnenia sa v rodinnom, spoločenskom a kultúrnom živote.

32. Čo sa týka rozsahu priznaného odškodnenia súdom prvej inštancie vo výške 7-násobku sumy zodpovedajúcej počtu bodov určeného posudkom, tak prvoinštančný súd pri tomto určení ako jedno z určujúcich kritérií majúcich vplyv na výšku tohto odškodnenia zohľadnil tú skutočnosť, že žalobkyňa má aj iné zdravotné problémy a udalosti v rodine a v živote môžu ovplyvňovať jej zdravotný stav, pričom z výpovede svedkov je zrejmé, že žalobkyňa príležitostne pracuje, je schopná sama zvládnuť návštevu lekára, je svojprávnou a je schopná zvládnuť každodenné činnosti a s ohľadom na tieto skutočnosti považoval za primerané zvýšenie odškodnenia vo výške 7-násobku zodpovedajúcemu počtu bodov určených posudkom. V tejto súvislosti odvolací súd konštatuje, že tento záver súdu prvej inštancie je predčasný, keďže je založený na nedostatočnom zistení skutkového stavu veci. Aj keď súčasťou spisu a vykonaným dôkazom je aj Záverečná správa o poskytnutí detektívnej služby k osobe žalobkyne zo dňa 3.6.2019 spoločnosti U. E. V. V.R...J..., súčasťou ktorej sú aj obrazové záznamy (fotografie) žalobkyne, z ktorého dôkazu pravdepodobne vychádzal pri rozhodovaní súd prvej inštancie, je potrebné uviesť, že je neprípustné, aby si súkromná osoba (akákoľvek fyzická či právnická osoba poskytujúca detektívne služby) utajeným spôsobom vyhotovila obrazový záznam inej osoby cielene iba za tým účelom, aby ho mohla v budúcnosti použiť ako dôkaz v súdnom konaní (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Sžd/21/2013 z 29.7.2014). Ide o nezákonne získaný dôkaz, ktorý v súdnom konaní nemožno pripustiť (vykonať). Pochybil preto súd prvej inštancie, keď na takto získaný dôkaz prihliadal. Za tohto stavu veci potom výška odškodnenia sťaženia spoločenského uplatnenia tak, ako ju určil súd prvej inštancie nemôže byť správna, keďže súd zohľadnil na strane žalobkyne podstatne priaznivejšie okolnosti, než aké vyplývajú z vykonaného dokazovania.

33. Odvolací súd je taktiež toho názoru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie nerešpektuje princíp proporcionality, keď priznaním nároku na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia v rozsahu 7-násobku sumy, ktorá žalobkyňu prináleží na základe bodového ohodnotenia poškodenia zdravia, súd prvej inštancie značne podhodnotil sťaženie spoločenského uplatnenia žalobkyne. Súd nesprávne posúdil závažnosť spôsobenej škody a možnosti jej eliminácie. V tejto súvislosti je potrebné poukázať na výpoveď svedka X. V. zo dňa 13.6.2019, ktorý ako ošetrojúci psychiater žalobkyne uviedol, že u tejto nikdy nedôjde k remisii, t.j. bezpríznakového stavu. Tento stav za posledné 2 roky nikdy nedosiahla a nie je ani predpoklad, že ho dosiahne v budúcnosti. Diagnóza žalobkyne má chronický priebeh, žalobkyňa nemôže viesť riadny život, nie je schopná pracovať ani za uľahčených podmienok, ani na skrátenej úvazok, teda ani na 4 hodiny denne a už vonkoncom nie v takom rozsahu, aby si dokázala zarobiť na živobytie. Síce nie je odkázaná na pomoc inej osoby a môže vykonávať domáce práce, avšak len v lepšom štádiu jej zdravotného stavu. Pokiaľ je u nej horšie štádium, tak žalobkyňa ani nie je schopná vyjsť z postele. Zároveň uviedol, že stav sa u nej mení „ako na hojdačke“ teda, že sa u nej striedajú lepšie štádiá s horšími, pričom horšie štádiá má asi 3 krát ročne v trvaní do 2 týždňov. Zároveň sa svedok vyjadril, že žalobkyňa má 10-kombináciu liekov, ktoré užíva 4-krát denne. V prípade vysadenia liekov je obava, že by sa opäť pokúsila o samovraždu. Z uvedeného je zrejmé, že odôvodnenie záverov súdu prvej inštancie o správnom uplatnení princípu proporcionality je nesprávne, pričom skutočnosť, že žalobkyňa je schopná zvládnuť každodenné činnosti, príležitostne si privyrobiť, sama zvládnuť návštevu

lekára, že je svojprávna, nemôžu byť vyhodnotené na jej škodu resp. v jej neprospech, keď naproti tomu žalobkyňa utrpela poškodenie zdravia vo veku 21 rokov, poškodenie zdravia ju poznačilo na celý život, a to nielen po psychickej stránke a v dôsledku poškodenia zdravia sa stala úplne invalidnou osobou.

34. Súd prvej inštancie správne posúdil rozsah poškodenia zdravia žalobkyne, ktorému prináleží suma 1.593,31 eur. Zároveň správne vyhodnotil, že ide o prípad hodný osobitného zreteľa v zmysle ust. § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1995 Zb. o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia, ako aj čo do rozsahu priznaného odškodnenia vo výške 7-násobku sumy zodpovedajúcej počtu bodov určených posudkom. Odvolací súd preto napadnutý rozsudok vo výroku I. o povinnosti žalovaných plniť žalobkyňu postupom podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

35. Súd prvej inštancie však na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a tieto nesprávne vyhodnotil pri rozhodovaní o výške odškodnenia nad 7-násobok sumy zodpovedajúcej počtu bodov určených posudkom, keď nesprávne aplikoval princíp proporcionality k závažnosti konania žalovaných a jeho negatívnym dopadom na život žalobkyne; dôsledky ich konania majú trvalý charakter, bez možnosti nápravy, ba čo i len bez možnosti určitého zlepšenia. V konaní boli nespochybniteľné a dostatočne preukázané fatálne dôsledky konania žalovaných na život žalobkyne. Trestný čin bol na žalobkyňu spáchaný v čase kedy mala len 21 rokov. V dôsledku trestného činu si nemôže založiť rodinu a vybudovať si plnohodnotný vzťah s iným mužom. V tomto smere je ukrátená aj o možnosť stať sa matkou. Trestný čin má výrazné následky aj pre jej rodinu, keďže žalobkyňa potrebuje dohľad, aj s prihliadnutím na v minulosti uskutočnené pokusy o samovraždu. Možnosť trvalého zamestnania žalobkyne je v podstate vylúčená, keďže dokáže zvládať len veľmi jednoduché práce kvôli zníženej tolerancii na záťaž. Všetky tieto skutočnosti súd prvej inštancie pri určovaní výšky odškodnenia nesprávne posúdil, pričom bral do úvahy aj nepripustný dôkaz a to správu detektívnej kancelárie, čo malo za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, čím je daný dôvod zrušenia rozsudku v jeho zamietavej časti (výrok II.) podľa § 389 ods. 1 písm. b/ a c/ CSP a vrátenia veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie podľa § 391 ods. 1 CSP. Zároveň odvolací súd zrušil aj výrok o nároku na náhradu trov konania, keďže rozhodovanie o nároku na náhradu trov konania je rozhodovaním závislým od výsledku sporového konania, o ktorom rozhoduje súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

36. Úlohou súdu prvej inštancie v ďalšom konaní bude opätovne rozhodnúť o uplatnenom nároku žalobkyne (o výške odškodnenia nad 7-násobok sumy zodpovedajúcej počtu bodov určených posudkom), riadiac sa pritom záväzným právnym názorom odvolacieho súdu vysloveným v tomto rozsudku, pričom v odôvodnení svojho rozhodnutia sa vysporiada aj so všetkými relevantnými námietkami i tvrdeniami strán. Svoje rozhodnutie odôvodní tak, aby spĺňalo kritériá zakotvené v § 220 ods. 2 CSP, najmä uvedie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri ich hodnotení riadil, jasne a zrozumiteľne dá odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s uplatneným nárokom a úvahy o skutkových a právnych záveroch zrozumiteľne odôvodní.

37. V novom rozhodnutí o veci rozhodne súd prvej inštancie aj o náhrade trov tohto odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

38. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je odvolanie prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak:

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca, alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo, alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

- e) rozhodoval vylúčený sudca, alebo nesprávny obsadený súd,
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 430 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky:

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxi dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená,
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v ods. 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 1, 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné ak:

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desať násobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania, len príslušenstvo, pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písm. a) a b).

Na určenie výšky určenie minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v ods. 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP). Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP). Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacoch od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom, alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1, 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne a čoho sa dovolateľ domáha (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je:

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec, alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou, alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a ochrane pred diskrimináciou, alebo odborovou organizáciou, a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 1, 2 CSP).

Rozsah v akom sa rozhodnutie napadá môže dovolateľ rozšíriť, len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).